

Memo advies Referendumcommissie

De vraag is: Hoe gaan we om met het advies van de Referendumcommissie over het raadsvoorstel heffen parkeerbelasting in de hele stad?

Advies van de Referendumcommissie

Het advies van de referendumcommissie luidt:

Ons advies is dat deze uitzonderingsgrond niet van toepassing is op het concept raadsvoorstel en - besluit. Een raadsbesluit is dus referendumbaar. Wij adviseren u om het concept raadsvoorstel hierop aan te passen.

Er is geen sprake van vaststelling van tarieven of belastingen. Het raadsbesluit ziet niet op het vaststellen van een verordening waarin daadwerkelijke belastingheffing en concrete tarieven worden bepaald. Het gaat nu om het vaststellen van nieuw beleid op het gebied van het heffen van parkeerbelasting (invoering betaald parkeren in de gehele stad) en de aanpak/implementatie daarvan, de werkwijze (zonder draagvlakmeting), de fasering en de uitgangspunten voor het invoeren van dat nieuwe beleid.

Uitzonderingsgronden dienen restrictief te worden opgevat. Besluiten over daadwerkelijk - de hoogte van - belastingen en tarieven zijn op grond van de uitzonderingsgrond niet referendumbaar, besluiten over beleid op het gebied van belastingen wel.

Wat valt op aan dit advies:

- Het advies gaat niet feitelijk in op het raadsvoorstel. Zo wordt er niets gezegd over het referendumbaar zijn van beslispunten.
- De referendumcommissie geeft aan dat er geen sprake is van vaststelling van tarieven of belastingen, omdat dat niet in de parkeerbelastingverordening is opgenomen. Omdat we wél beschikken over de tarieven, de basisvenstertijd en het gebied (alles buiten A1, A2 en huidig B1 gebied) kunnen we deze gegevens wel in de verordening verwerken. Feitelijk kunnen we dus dit "advies" volgen en een beslispunt opnemen waarmee we de verordening aanpassen.
- De referendumcommissie stelt dat het om beleid gaat als het invoeren van betaald parkeren in de hele stad betreft, de fasering en de werkwijze zonder draagvlakmeting. Het beslispunt betreft echter een bevoegdheid van de raad die in art. 10 van de belastingverordening is vastgelegd: De raad mag gebieden voor betaald parkeren aanwijzen zonder draagvlakmeting.
- Wel hebben we "de draagvlakmeting" vastgelegd in verschillende beleidsstukken met name in de Module Aanpak betaald parkeren en is alleen in uitzonderingsgevallen betaald parkeren zonder draagvlakmeting ingevoerd (buiten natuurlijk betaald parkeren bij grote bouwontwikkelingen).
- De basis voor de prioritering (parkeerdruk, grote bouwontwikkelingen, meldingen) volgt feitelijk het huidige beleid, waarbij aantal meldingen meestal samen gaat met een hoge parkeerdruk.
- De referendumcommissie zegt niets over het wel of niet referendumbaar zijn per beslispunt.

Verschillende scenario's.

A. We volgen het advies van de referendumcommissie en geven aan dat het raadsvoorstel wel referendumbaar is.

In de context van het raadsvoorstel nemen we deze tekst op:

Er liggen twee adviezen over het wel of niet referendabel zijn van het raadsbesluit over het heffen van de parkeerbelasting in de hele stad. AKD geeft aan dat uitbreiding van gebieden voor het heffen van parkeerbelasting niet referendabel is, de referendumcommissie van de gemeente Utrecht is van mening dat het besluit wel referendabel is. Omdat de referendumcommissie (ook) adviseert over een (inleidend) verzoek voor het houden van een referendum aan college en raad willen wij dat advies volgen.

Voordelen:

- draagt bij aan beeldvorming dat het college samen met de inwoners en partijen de stad maken. Past in de paragraaf Contact maakt de stad in het coalitieakkoord
- is voor velen een veilige keuze. Het is moeilijk om aan te geven niet voor een referendum te zijn, zeker met het voorliggende advies.

Nadelen:

- Een referendum kost geld en tijd, terwijl de uitkomst voorspelbaar is omdat het hier om een extra belasting gaat.
- Door vertraging misschien we extra opbrengsten.

B. We passen het raadsvoorstel aan op basis van het advies van de referendumcommissie: aanpassing parkeerbelastingverordening.

We leggen het heffen van parkeerbelasting in de hele stad vast in de parkeerbelastingverordening.

Dat kan op verschillende manieren:

1. Aanpassing van de bijlage bij de parkeerbelastingverordening met afbakening van gebieden, tarieven en venstertijden.
2. Na het beslispunt om de hele stad aan te wijzen als gebied voor heffing van parkeerbelasting kan een tweede besluit worden geformuleerd over het schrappen van art 10 van de parkeerbelastingverordening, omdat dat artikel dan niet meer nodig is. In de hele stad komt dan al betaald parkeren. Daarmee passen we de belasting(verordening) aan.

Ad 1 aanpassing van de bijlage van de parkeerbelastingverordening

- Beslispunten zijn:
 - heffen parkeerbelasting hele stad
 - parkeerbelastingverordening vaststellen met in de bijlage wat is B1 gebied, tarieven en venstertijden.
- We passen niet de module aan, want de raad heeft al besloten om betaald parkeren in te voeren zonder draagvlak en de wijze van prioritering hanteren wij nu ook al.
- Tekst in het raadsvoorstel luidt: de referendumcommissie heeft aangegeven dat met het verwerken van de beslispunt heffen parkeerbelasting in de hele stad in de parkeerbelastingverordening het besluit niet referendabel is omdat sprake is van een uitzonderingsgrond ...

Voordelen:

- We voorkomen "schijn participatie" waarvan de uitkomst al voorspelbaar is, omdat het wel degelijk gaat om een belasting en mensen raakt in de portemonnee terwijl invoeren van betaald parkeren in de hele stad al mag rekenen op een meerderheid in de raad. Stadsbreed parkeerbelasting heffen is onderdeel van het coalitieakkoord. Dat past ook in de communicatieaanpak waarbij "eerlijkheid" voorop heeft gestaan.
- We kunnen gelijk van start met de implementatie van het plan, zonder dat we moeten wachten op een referendum.

Nadelen:

- Omdat er al een advies van de referendumcommissie ligt, wekken we met zo'n raadsvoorstel de schijn dat college / coalitie per se een referendum willen vermijden.
- De nieuwe module Aanpak betaald parkeren 2024-2035 heeft ter inzage gelegen. Het is wat vreemd als die verdwijnt.
- Het is de vraag om we zo'n bijlage – juridisch gezien – kunnen toevoegen, omdat we nogal voorsorteren op de komende 12 jaren, waarin betaald parkeren ingevoerd moet worden.

Ad 2 Artikel 10 van de parkeerbelastingverordening schrappen

Met deze variant passen we niet de bijlage aan, maar schrappen we art 10. omdat al is besloten om in de hele stad betaald parkeren in te voeren. Het artikel is overbodig.

Voordelen en eerste twee nadelen van 1 passen ook bij deze variant. De vraag is daarnaast ook of het zo voldoende is om een referendum te voorkomen, daar we het artikel met de draagvlakmeting schrappen, wat ook uitgelegd kan worden als beleid.

Nota bene

Los van de aanduiding op het raadsvoorstel over het wel of niet referendabel zijn kan men alsnog een inleidend verzoek voor een referendum indienen (met 1000 geldige stemmen). De burgemeester besluit hierover als voorzitter van het Centrale Stembureau. Zij volgt het advies van de referendumcommissie. Die heeft al een advies afgegeven. Zij toetst dan het verzoek, beslispunt en "eigen" advies.